

Beschouwingen op Kadernota 2024

Voorzitter,

Allereerst willen we onze dank uitspreken aan iedereen die een bijdrage aan deze kadernota heeft geleverd.

Een kadernota die veel perspectief biedt. En tevens ook veel onzekerheid in zich heeft over met name de rijksbijdragen vanaf 2026. Deze combinatie maakt het dat we wel kunnen investeren in onze gemeenschap én tevens de nodige voorzichtigheid moeten inbouwen. Gelukkig laat onze gezonde financiële positie dat toe.

We begrijpen dat het college heeft gekozen voor een andere opzet van de kadernota. Het voorstel is nu om bij tekorten op de begroting, bepaalde incidentele uitgaven uit de algemene reserve te halen. Hoewel onze algemene reserve dit best toelaat willen we hier voorzichtig mee omgaan.

Programma 1; Burger en bestuur

Goedschaligheid is inmiddels sinds jaren al een succesvol begrip in het Laarbeekse. Hierbij is permanente aandacht nodig voor de wijze van invulling van de gemeenschappelijke regelingen waar we aan deelnemen. Bij de een wat meer dan bij de ander.

Van de landelijke hoofdpijndossiers liggen de meesten ook op het bordje van de lokale politiek. Zo ook de asiel- en huisvestingscrisis. Veel kunnen we in Laarbeek zelf regelen. Echter, aan de knop van de asielinstroom draait de landelijke overheid. Wij als gemeente worden voor voldongen feiten geplaatst. Verplichte taakstellingen op het vlak van bijvoorbeeld statushouders zijn daardoor steeds lastiger uitlegbaar. 90% van de Nederlanders is het namelijk inmiddels oneens met het huidige beleid, wat ook bleek bij de laatste Provinciale Statenverkiezingen. Dit mag niet leiden tot verdere polarisatie. Om zelf de regie te kunnen houden, zullen we als Raad en college zorgvuldig dit dossier moeten behandelen. Het gaat namelijk niet over cijfertjes, maar over nieuwe inwoners en bestaande inwoners. Inwoners die samen ons Laarbeek maken.

Programma 2; Veiligheid

Het spreekt voor zich dat Veiligheid ook in Laarbeek een erg belangrijk thema is. Als ABL staan we achter de genoemde ambities en zijn we tevreden met de aanpak van de criminaliteit in de kernen van onze gemeente en in het buitengebied. Als portefeuillehouder verdient onze burgemeester samen met de handhavers zeker een compliment, voor de proactieve aanpak van de diverse vormen van criminaliteit en het handhaven van de openbare orde. Het is tevens fijn om te vernemen dat de investering in een groene BOA al haar vruchten afwerpt.

Programma 3; Woon- en leefklimaat

Zowel op het gebied van woningbouw als op het gebied van verkeer staan we voor grote uitdagingen. Zoals de aanstaande crisis in de bouw tegenover de grote vraag naar woningen staat. En dan met name betaalbare woningen en sociale huurwoningen. Wij zijn voorstander van het bouwen naar behoefte, met behoud van voldoende groen en de eigen karakters van onze kernen.

Er is hierbij geen noodzaak meer voor het massaal bouwen van eengezinswoningen, maar juist behoefte aan starters- en seniorenwoningen. Het moge duidelijk zijn dat het hier ook voornamelijk een categorie betreft in het betaalbare segment. Daar komt bij dat ook het tekort aan sociale huurwoningen aangevuld moet worden. Laarbeek hoeft niet te groeien. Wel moet onze inwoners jong en oud de kans krijgen om hier te blijven wonen.

Projectlocaties om te bouwen zijn er inmiddels een aantal. Het daar uitsluitend bouwen voor deze doelgroepen kan projecten echter financieel onhaalbaar maken. Met recent de plannen Mariastraat Mariahout en de ontwikkelingen van de Heuvel in Lieshout doen we al een forse greep in onze reserves. Het is dus niet vanzelfsprekend dat bij alle toekomstige projecten zomaar bijgepast kan worden om de betaalbaarheid te garanderen. We zullen daarom moeten zoeken naar andere wegen van betaalbaarheid. Wij zien als ABL hier een grote taak weggelegd voor de woningbouwcorporaties. Die kunnen bouwen voor zowel sociale huur, maar ook voor betaalbare middenhuur en betaalbare koop. Wij zien graag dat de corporaties hier een grotere rol in gaan spelen. Zij hebben immers geen winstoogmerk en kunnen goedkoper financieren.

Er zijn meerdere verkeersknelpunten waarvoor dringend een oplossing moet komen. Helaas zijn we hier veelal afhankelijk van de provincie. Als ABL pleiten we al langere tijd voor een integrale aanpak van het verkeer. We zijn verheugd dat deze integrale aanpak inmiddels door het college is opgepakt.

We zijn erg ontevreden over de houding van de provincie bij de dossiers Beekse Brug en kruising Deense Hoek. Deze knelpunten worden tot grote ergernis telkens maar voor zich uitgeschoven. Wij willen daarom graag met elkaar van gedachten wisselen hoe wij deze klus samen met de provincie kunnen klaren. Het is niet meer fatsoenlijk uit te leggen waarom dit allemaal zo lang duurt.

Het is goed om te zien dat de raadsvisitatie in Aarle-Rixtel heeft geleid tot een aanpassing van de situatie rondom de schoolomgeving Breinplein, De Driehoek. Vanzelfsprekend staan we hierachter. De aanpassingen zijn echter slechts een hulpmiddel. De ware oplossing ligt bij de ouders en hoe zij zich gedragen in het verkeer rondom de scholen. Met de fiets of te voet naar school zou de norm moeten worden. Kan er in het kader van duurzaamheid en meer bewegen voor jongeren, een groter beroep op de scholen worden gedaan? Kunnen we samen met scholen en gemeente wellicht een campagne opzetten? Met als afsluiting een leuke beloning voor de school die het grootste resultaat heeft?

Programma 4; Economie en werkgelegenheid

We willen aan de slag met ruimte voor bedrijven. Bemmer IV is zo goed als vol terwijl de vraag onverminderd groot is. De regio heeft ingezet op het ontwikkelen van grote regionale bedrijfsterreinen met ruimte voor uiteenlopende soorten industrie. Pas nadat hier duidelijkheid over is kan Laarbeek verder met de invulling van de benodigde ruimte in Laarbeek. Dit alles duurt te lang. We pleiten ervoor om alvast actief aan de slag te gaan met ruimtelijke plannen, zodat Laarbeekse bedrijven in ieder geval groeimogelijkheden blijven houden. Het aansluiten van bedrijven op het

energienet door de energiemaatschappijen baart ons zorgen. Houden deze ontwikkelingen de groeimogelijkheden tegen? Graag een reactie van het college.

De brainportregio is 'hot' en dat merken we ook in Laarbeek. In de MRE wordt hard gewerkt om deze groei in goede banen te leiden. Er dienen de komende jaren belangrijke keuzes te worden gemaakt over hoe we die groei gaan invullen. Groeien alle gemeenten een beetje of juist de stad enorm? Dit zijn keuzes die een grote impact op Laarbeek kunnen hebben. Het lijkt ons noodzakelijk om hier als raad en college tijdig een gezamenlijk standpunt in te nemen. Hoe ziet de wethouder dit proces?

Daarnaast is brede welvaart het nieuwe doel. Maar hoe ziet die brede welvaart er dan uit en wanneer hebben we dat bereikt? Onderwerpen waar we als regio met elkaar van gedachten moeten wisselen. Wij willen als ABL hier graag invulling aan geven om het niet langer te zien als een dreiging die op ons afkomt, maar ook een kans voor de toekomst van Laarbeek.

Programma 5; Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs

De integrale samenwerking in het sociaal domein werpt zijn vruchten af. De grip op de in te zetten interventies, de preventieve aanpak en het leveren van maatwerk zorgt voor een financieel stabiel inzicht. Toch zijn er ook nog veel onzekerheden als het gaat om de financiering vanuit het Rijk. Het is essentieel dat we de regie blijven nemen op het totale proces van zorg en ondersteuning. Dit komt goed tot uiting met de ingezette koers van "samenwerken door samen werken".

De participatiemaatschappij die we nastreven gaat uit van eigen regie, het benutten van je netwerk, verbondenheid in de gemeenschap en vooral van samen. Dit legt een groter wordende druk op vrijwilligers en mantelzorgers door de stijgende vraag. Vanuit ABL vragen we daarom blijvend aandacht voor goede ondersteuning van deze mensen, die de smeerolie zijn van onze gemeenschap.

Het inrichten van één centrale toegang tot het sociaal domein is een mooie ontwikkeling. Dit moet het voor inwoners gemakkelijker maken als ze hulp nodig hebben. De verwachting is dat dit uiteindelijk ook een financieel voordeel oplevert.

Het toekomstbestendig maken van het ontmoetingscentrum in Beek en Donk is van groot belang. Het heeft namelijk een belangrijke functie in Beek en Donk. Met alle genoemde ontwikkelingen zien wij deze functie nog belangrijker worden, wat we ook al in de andere kernen zien. Investeren in het ontmoetingscentrum is daarom investeren in de leefbaarheid van Beek en Donk.

Cijfers tonen aan dat de huidige opzet van de bibliotheek met boekencollecties in elke kern niet meer passend is. We missen te veel inwoners die gebruik maken van de bibliotheek. Dat betekent dat we moeten meebewegen om onze Laarbeekse bibliotheken toekomstbestendig te maken. Uiteindelijk willen we in Laarbeek een bibliotheek die qua middelen en aanbod aansluit bij de behoeften van onze inwoners. En dat vooral voor onze jeugd onder de 18, die ruim 80% uitmaakt van het ledenbestand. De pilot gaat ons meenemen in deze ontwikkeling. We vragen aan de wethouder of ze ons op de hoogte wil houden hiervan en van haar gesprekken met de scholen.

Er wordt een fors bedrag gevraagd als cofinanciering voor de aanleg van de loopbrug tussen muziektuin en kasteel. Hoewel we als ABL vinden dat we ons moeten blijven inzetten op cultuur, monumenten, toerisme en recreatie, vinden we het veel geld. Komt het college nog terug naar de raad met een definitief voorstel zodra de cofinanciering een feit is?

Programma 6; Financiën en bedrijfsvoering

De financiële situatie van onze gemeente is positief, maar het perspectief is dat zeker niet. Rijksbijdragen zijn onduidelijk, het takenpakket van de gemeente neemt toe, de kosten voor het stimuleren van woningbouw zijn hoog en de prijsstijgingen zorgen voor hogere kosten. Haalbaarheid, betaalbaarheid en draagvlak blijven voor ons cruciaal bij de investeringen die we doen.

Het is daarbij goed dat we de keuze maken om minder voorzichtig te begroten om een sluitende begroting te hebben in 2024 en 2025. Op deze manier kunnen we blijven bouwen aan het waarmaken van onze ambities. Of we deze ambities allemaal waar kunnen maken hangt natuurlijk ook samen met de voorhanden zijnde ambtelijke capaciteit. We blijven kwetsbaar en de taken worden er niet minder om. Reden te meer om aandacht te besteden aan een strategische personeelsplanning.

Tenslotte ondersteunen we het belang dat er meer aandacht is voor informatiebeveiliging en privacy. Onze inwoners en partners moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn. Het voldoen aan landelijke normen voor de overheid is wat ons betreft ook een minimale vereiste. Het gegeven dat het lastig is om aan kwalitatief geschikt personeel te komen is misschien een signaal om nog meer de samenwerking op te zoeken op dit vlak.

Voorzitter, tot zover in eerste instantie.

Fractie Algemeen Belang Laarbeek

Ruud Fransen
Maikel Sanders
Bas van Sinten
Ron Verschuren